

Antropologia mediów

Wykład XII, semestr II

Krzysztof Gajewski
Instytut Komunikacji Specjalistycznej i Interkulturowej
Uniwersytet Warszawski

Warszawa, 9 czerwca 2022

Spis treści

1	Historia Wikipedii	2
1.1	Wiki	2
1.2	Jack London, <i>Martin Eden</i> (1909)	2
1.3	Nupedia	2
1.4	Wikipedia	2
1.5	Citizendium	3
2	Wikipedia dziś	3
2.1	Rozmiar wersji angielskojęzycznej	3
2.2	Pięć filarów Wikipedii	3
2.3	Metafory wikimedian	3
3	Wikipedystyka i studia nad wiki	4
3.1	Badanie społeczności Wikipedii	4
4	Autorstwo Wikipedii, czyli Gang 500 vs Anonimowa Horda	4
4.1	Jimmy Wales: Gang 500	4
4.2	Aaron Swartz: Anonimowa Horda	4
5	Wiarygodność Wikipedii	5
6	Krytyka Wikipedii	5
7	Literatura	5

1 Historia Wikipedii

1.1 Wiki

Howard G. Cunningham (ur. 1949), WikiWikiWeb (1995)

- haw. *wiki wiki* — „bardzo szybko”
- obniżenie progu dostępu:
 - możliwość edycji w oknie przeglądarki
 - zachowana historia edycji
- komunikacja dwukierunkowa
- czytelnikopisarz (ang. *wreader*)

1.2 Jack London, *Martin Eden* (1909)

Napisałem właśnie teraz i potraktowałem inaczej niż dotychczas. Nawet tak oryginalnie, że aż się boję; a przecież zdaje mi się uparcie, że wypadło nieźle. Osądź sama to opowiadanie z życia hawajskiego. Nazwałem je „Wiki-Wiki”. (...)

— Ależ dlaczego ten bohater, ten Wiki-Wiki, mówi tak prostackim językiem? Niewątpliwie będzie to raziło czytelników i przypuszczam, że właśnie dlatego wydawcy nie przyjmują twoich utworów.

— Ależ prawdziwy Wiki-Wiki mówiłby właśnie w ten sposób.

— Nie jest to jednak w dobrym smaku.

— To jest życie! — odparł z prostotą Martin. Realne! Prawdziwe. Muszę opisywać życie tak, jak je widzę

1.3 Nupedia

Jimmy „Jimbo” Wales (ur. 1966), Larry Sanger (ur. 1968)

- Nupedia — encyklopedia recenzowana, *pro publico bono* (2000-2003, 200 haseł)

1.4 Wikipedia

- start: 17 stycznia 2001
- 12 lutego — 1000 haseł
- 7 września — 10000 haseł
- pierwszy rok — 20000 haseł
- maj 2021 — 6,309,063 hasła

1.5 Citizendium

- Larry Sanger: Citizendium — wikipedia recenzowana (od 2007, 17 tys. haseł)

2 Wikipedia dziś

2.1 Rozmiar wersji angielskojęzycznej

Listopad 2021, czysty tekst, bez multimediów

- 33,201 GB = 33,997,900,893 bajtów (znaków)
- 4,000,129,529 słów
- 6,510,431 artykułów
- 624 słów/artykuł
- 3048 tomów Britanniki, 16 szafek
- 95 razy większa niż Britannika

2.2 Pięć filarów Wikipedii

1. Wikipedia to encyklopedia
2. Wikipedia to neutralny punkt widzenia
3. Wikipedia to wolny zbiór wiedzy
4. Wikipedia to przestrzeganie netykiety
5. Wikipedia to brak sztywnych reguł

2.3 Metafory wikimedian

1. *Collaborative work of art*
2. Pole walki idei (*battlefield of ideas*)
3. *darwikinism*, darwinizm społeczny (ekologia idei)
4. Ogród, żyzna gleba, pielenie (*garden, fertile soil, weeding*)
5. *Human-based genetic algorithm*

3 Wikipedystyka i studia nad wiki

3.1 Badanie społeczności Wikipedii

Editor Survey Report, 2011:

- 61% wykształcenie wyższe
- 8% stopień doktora
- średnia wieku — 32 lata

4 Autorstwo Wikipedii, czyli Gang 500 vs Anonimowa Horda

Co to jest edycja?

1. załadowanie nowej treści
2. „wikizacja” treści już załadowanej
 - jednostka autorstwa: PWV (*persistent word views*)
 - 10% of editors (by edit count) were credited with 86% of PWVs (Reid Priedhorsky i zespół, 2007)

4.1 Jimmy Wales: Gang 500

- 73.4% wszystkich edycji — 2% użytkowników (1400 osób)
- 50% wszystkich edycji — 0.7% użytkowników (524 osoby)

4.2 Aaron Swartz: Anonimowa Horda

10 głównych autorów hasła „Alan Alda”

1. według ilości edycji: 7 zarejestrowanych vs. 3 anonimowych
2. według ilości dodanych znaków: 8 anonimowych vs. 2 zarejestrowanych

Wyjątki

1. przekłady z innych wersji językowych Wikipedii (‘Alkane’)
2. plagiat (‘Atlas Shrugged’)
3. rewitalizacja treści (‘Krupy (opad atmosferyczny)’)
4. parafraza (‘Wojna z terroryzmem’)

5 Wiarygodność Wikipediii

- paradoks Wikipedii: wiarygodność równa Britannice¹
- im hasło starsze, tym bardziej wiarygodne (Brendan Luyt, 2008)

6 Krytyka Wikipedii

- Ortega y Gasset: zadufany paniczyk (*señorito satisfecho*)
- zjawisko Dunninga-Krugera: zdolności metaepistemiczne są wprost proporcjonalne do ilości posiadanej wiedzy²

Andrew Keen, *Kult amatora: jak internet zabija kulturę*

Every visit to Wikipedia's free information hive means one less customer for a professionally researched and edited encyclopedia such as Britannica.

7 Literatura

1. http://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Academic_studies_of_Wikipedia
2. Dariusz Jemielniak, *Życie wirtualnych dzikich. Netnografia Wikipedii, największego projektu współtworzonego przez ludzi*, Warszawa 2013.
3. Anna Tereszkieicz, *Genre Analysis of Online Encyclopedias: The Case of Wikipedia*, 2013
4. http://meta.wikimedia.org/wiki/Wiki_Research_Bibliography

¹Jim Giles, Internet encyclopaedias go head to head, "Nature" 438 (15 December 2005)

²Justin Kruger, David Dunning, Unskilled and Unaware of It: How Difficulties in Recognizing One's Own Incompetence Lead to Inflated Self-Assessments, "Journal of Personality and Social Psychology" 1999, nr 77 (6).